

Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen yhdistäminen

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 101

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Oriveden kaupunki toimii isäntäkuntana maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueessa, johon kuuluvat muut kunnat ovat Juupajoki, Kangasala, Pälkäne ja Tampere. Maaseutuhallinnon säännösten mukaan tukien käsittely ja maksatus edellyttää vähintään viiden (5) eri henkilön käsittelyä. Oriveden kaupungin palveluksessa on maaseutupäällikkö ja kolme (3) maaseutuasiamiestä. Lisäksi 0,5 henkilötyövuoden työpanos ostetaan Juupajoen kunnalta, eli yhteensä palveluissa toimii 4,5 htv. Maataloustukien hakeminen on viime vuosina siirtynyt vahvasti sähköiseksi. Vuonna 2021 päätukihakemuksista tehtiin noin 98 % sähköisesti ja koko yt-alueen hakemuksista noin 96 %. Korona-aikana on Orivedellä siirrytty asiakkaiden henkilökohtaisessa asiakaspalvelussa siihen, että se toimii ajanvarauksella.

Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen henkilöstössä on tapahtumassa muutoksia viimeistään vuoden 2023 vaihteessa, joten yksikön pienen henkilöstömäärän ja haavoittuvuuden vuoksi Oriveden kaupunki on alustavasti tiedustellut Lempäälän kunnalta mahdollisuutta yhdistää Lempäälän ja Oriveden maaseutuhallinnon yt-alueiden palvelut.

Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella oli vuoden 2021 tilaston mukaan 728 aktiivimaatilaa. Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue perustettiin vuonna 2006 ja siihen kuuluu tällä hetkellä Akaa, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti ja Ylöjärvi. Aktiivimaatilojen määrä vuoden 2021 tilaston mukaan oli 1022.

Laki (210/2010) maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueesta määrittelee kuntien lakisääteisten maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien järjestämisestä. Lain mukaan kunnilla on maaseutuelinkeinoviranomais-tehtävien järjestämisvastuu. Kunta vastaa alueellaan maaseutuhallinnon järjestämisestä siten, että maaseutuhallinnon tehtävät tulevat hoidetuiksi Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön kannalta asianmukaisella tavalla.

Laissa myös määrätään, että kuntien tulee muodostaa riittävän suuria yhteistoiminta-alueita. Kunnan on muodostettava maaseutuhallinnon tehtävien hoitamiseksi toiminnallinen kokonaisuus, jonka alueella toimii vähintään 800 maatalouden tukihakemuksen tehnyttä luonnollista henkilöä tai yhteisöä (aktiivimaatilaa).

Lain mukaan yhteistoiminta-alueen muodostamiseksi siihen liittyvien kuntien on sovittava kuntalain (365/1995) 76 §:n 2 momentin mukaisesti, että yksi kunta tai kuntien perustama kuntayhtymä vastaa maaseutuhallinnon järjestämisestä yhteistoiminta-alueella lain (210/2010) tarkoittamalla tavalla.

Mikäli Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kunnat liitettäisiin Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, edellyttää se Lempäälän ja sen sopimuskuntien voimassa olevan sopimuksen mukaisesti uutta sopimusta kaikkien muodostuvan alueen kuntien kanssa. Oriveden yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä on voimassa toistaiseksi kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla sen kalenterivuoden alusta lukien, joka seuraa irtisanomisaikaa. Oriveden

kaupungin irtisanoessa sopimuksen, katsotaan koko yhteistoimintasopimus päättyneeksi.

Oriveden yt-alueen sopimuskuntia ja maaseutupalveluiden henkilöstöä on tiedotettu asian valmistelusta ja varsinkin henkilöstö näkee asian myönteisenä. Oriveden kaupunki pyytää asiassa lausunnot Pirkanmaan ELY-keskuksen maaseutuyksiköltä sekä MTK:lta.

Lempäälän kunnanhallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 2.5.2022 ja alustavan ilmoituksen mukaan vastaa Oriveden kaupungin tiedusteluun myöntävästi ja esittää, että Oriveden kaupunki käy nykyisten sopimuskuntiansa kanssa keskustelut yhteistoiminta-alueensa kuntien maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien siirtämisestä Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen hoidettavaksi. Tavoitteena, että alueen maaseutuelinkeinoviranomaistehtäviä hoitava henkilöstö (3-4 henkilöä) siirtyisi Lempäälän kunnan palvelukseen ns. liikkeenluovutuksen periaattein, joka edellyttää, että pääsääntöisesti tulisi myös Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kaikkien kuntien liittymistä Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen. Uuden sopimuksen olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alusta.

Yhdistymisen toteutuessa Pirkanmaalle muodostuisi kolmentoista kunnan kokoinen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue (Akaan kaupunki, Juupajoen kunta, Kangasalan kaupunki, Lempäälän kunta, Nokian kaupunki, Oriveden kaupunki, Pirkkalan kunta, Pälkäneen kunta, Tampereen kaupunki, Urjalan kunta, Valkeakosken kaupunki, Vesilahden kunta ja Ylöjärven kaupunki). Yhteistoiminta-alueella olisi yhteensä 1700 aktiivimaatilaa. Maaseutuviranomaisten määrä olisi noin 10 henkilöä. Alueella on tällöin peltopinta-alaa yhteensä 79 300 hehtaaria. Vuoden 2021 tilaston mukaan kunnan maaseutuviranomainen käsitteli alueella maksuun erilaisia maatalouden tukia ja korvauksia yhteensä 53 miljoonaa euroa.

Esittelijä

Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä tiedoksi selosteosan ja kokouksessa annettavan selvityksen,
2. valtuuttaa kaupunginjohtajan, talous- ja hallintojohtajan sekä maaseutupäällikön valmistelemaan asiaa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 13.06.2022 § 138
274/00.04.03/2022

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Lempäälän ja Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden yhdistämistä on valmisteltu sekä Oriveden sopimuskuntien että Lempäälän kunnan edustajien kanssa. Lisäksi asiassa on kuultu henkilöstöä yhteistoimintamenettelyssä ja pyydetty lausunnot Pirkanmaan ELY-keskuksen maaseutuyksiköltä sekä kaikilta Oriveden sopimuskuntien MTK:n viljelijä-yhdistyksiltä.

Oriveden sopimuskuntien neuvottelussa 6.5.2022 todettiin, että yhteistoiminta-alueiden yhdistämistä ei pidetty mahdollisena. Neuvottelussa nousi esiin yhdistymisen jälkeinen palvelupisteverkko ja Lempäälälle päätettiin esittää, että Orivedellä ja Pälkäneellä säilyisi yhden henkilön toimipisteet vuoden 2023 ajan ja sen jälkeen näissä kunnissa saisi tarvittaessa asiakaspalvelua ajanvarauksella. Oriveden henkilöstöstä maaseutuasiamiehet (3 htv.) ja Juupajoen 0,5 maaseutuasiamies siirtyisivät ns. liikkeenluovutuksen periaattein Lempäälän kunnalle. Lisäksi keskusteltiin mm. palvelujen seurantakokouksesta ja maaseutuhallinnon osallistumisesta kuntien varautumisasioihin.

Oriveden maaseutuhallinnon henkilöstön kanssa on käyty yhteistoiminta-neuvottelut yhdistämisasiasta 10.5.2022. Neuvottelussa henkilöstö totesi yksimielisesti, että yhdistyminen on pitkällä tähtäyksellä hyvä ja kannatettava asia. Hyvänä pidettiin mm. toimintavarmuuden lisääntymistä ja mahdollisuutta oman ammattitaidon kehittämiseen. Myös henkilöstö oli vuoden 2023 ajan Orivedellä ja Pälkäneellä säilytettävien palvelupisteiden kannalla.

Pirkanmaan ELY-keskus on lausunnossaan 12.5.2022 puoltanut Oriveden maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien siirtämistä Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen hoidettavaksi. Yhdistämistä puoltaa mm. Oriveden aktiivitulojen määrän väheneminen. Siirron toteutuessa uudella YT-alueella olisi noin 1700 aktiivista maatilaa. Tämä riittäisi varmistamaan maksajavirastosopimuksen vaateet, mm. riittävät henkilöstöresurssit, tehtävien eriyttämisen ja sijaisjärjestelyt. Myös kustannustehokkuus lisääntyisi. Pirkanmaan ELY-keskus arvioi resurssitarpeiden vähenevän henkilöstön osalta tulevaisuudessa, kun viljelijätukien haku on mahdollista vain sähköisesti vuodesta 2023 alkaen. Esimerkiksi peltolohkojen monitorointi saattaa tuoda uusia tehtäviä yhteistoiminta-alueille. Vastaavasti peltolohkojen tukioikeuskäsittelystä luovutaan, mikä vähentää työmäärää sekä yhteistoiminta-alueilla että ELY-keskuksessa. Yhteistoiminta-alueen toimipisteiden määrään ELY-keskus ei ota kantaa, mutta toteaa pelkästään sähköiseen viljelijätukien hakuun siirtymisen ja tukioikeussiirtohakemusten poistumisen vähentävän entisestään toimipaikassa asioivien asiakkaiden määrää.

Määräaikaan 27.5.2022 mennessä saatiin MTK:n viljelijäyhdistysten lausunnot seuraavasti:

Yhdistys	Sähköpostiviesti/lausunto:
MTK/Pälkäne	Kiitos lausuntomahdollisuudesta! MTK Pälkäne ry ei silti jätä varsinaista lausuntoa mainittuun yt-alueiden yhdistämisselvitykseen liittyen, mutta viittaamme kuitenkin MTK-Pirkanmaan kokoamaan lausuntoon liittyen Lempäälän kunnan vastaavaan pyyntöön. Pirkanmaan lausunnossa oli hyvin tuotu esille mm. hajasijoitukseen liittyvät näkökulmat.
MTK/Orivesi	MTK Orivesi toivoo, että paikkakunnalla säilyisi jonkinasteinen toimipiste, jossa virkahenkilö olisi tarvittaessa tavattavissa. Esimerkiksi ajanvarauksella silloin tällöin. Se on totta että lähes kaikki tapahtuu sähköisessä muodossa niin toimiston sijainnilla ei sinänsä ole väliä. MTK Orivesi ei vastusta yhdistymistä.

Lempäälän kunnan pyynnöstä MTK-Pirkanmaa ry on lausunut mm., että hallinnollisten rajojen muuttamiseen ja uusien käytäntöjen ottamiseen ei

ole mitään periaatteellista estettä. Oleellista on huolehtia asiakaspalvelun hyvästä tasosta, joka edellyttää kattavaa palvelupisteverkostoa, vaikka fyysisen asiakaskäynnin merkitys vähenee. Yhdistys toivoo, että alueelle muodostetaan MTK-yhdistysten edustajista jonkinlainen asiakasraati, joka kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa ja että asiakastytyvääisyyttä seurataan säännöllisesti.

Neuvottelussa saadun tiedon mukaan Lempäälän kunta onkin tehnyt omille sopimuskunnilleen asiakastytyvääisyyskyselyjä ja saanut niissä hyvät arviot.

Lempäälän kunnan kanssa 23.5.2022 käydyssä neuvottelussa Oriveden sopimuskunnat totesivat, että Lempäälän ja Oriveden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden yhdistämistä voidaan viedä eteenpäin neuvottelussa esiin nousseet asiat huomioiden. Lempäälän kunta valmistelee uuden yhteistoiminta-alueen sopimusta ja alustavasti se esiteltiin kunnille 7.6.2022.

Edellä olevan perusteella kaikki Oriveden sopimuskunnat olisivat siirtymässä uuteen Lempäälän kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen, joten Oriveden sopimus voidaan irtisanoa päättymään 31.12.2022. Uuden yhteistoiminta-alueen sopimus ja henkilöstön siirtoon liittyvät asiat käsitellään erikseen.

Oriveden voimassa oleva yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä on liitteenä. Yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä on voimassa toistaiseksi kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla sen kalenterivuoden alusta lukien, joka seuraa irtisanomisaikaa. Oriveden kaupungin irtisanoessa sopimuksen, katsotaan koko yhteistoimintasopimus päättyneeksi.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden ydistämisneuvotteluista laaditut muistiot liitteineen, henkilöstön yt-neuvottelun muistio sekä asiassa saadut lausunnot ovat oheismateriaalina kokoukseen osallistuville.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se irtisanoo Juupajoen kunnan, Kangasalan kaupungin, Pälkäneen kunnan, Tampereen kaupungin sekä Oriveden kaupungin välillä 22.12.2010 allekirjoitetun yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä päättymään 31.12.2022.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin. Merkittiin, että kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Sini Kahilaniemi saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana kello 15.38 ja kaupunginhallituksen varajäsen Miia Nippala kello 15.39.
